

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Suullisen kielitaidon arviointi toisessa kotimaisessa kielessä ja vieraissa kielissä

LOPS-tuunaamot 24.8 - 1.9.2021

Anu Halvari, Olli Määttä, Yvonne Nummela

Suullisen kielitaidon arviointi kielissä LOPS 2019

- Lähtökohtana lukiolaki 714/2018
 - *Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)*
- Lähtökohtana opetussuunnitelman perusteet 2019, 2015, 2003 (2009 TARK), 1994, 1985, ...

Käytänteet ja ylioppilastutkinnon ratkaisut?

Suullisen kielitaidon arvioinnin lähtökohta, LOPS 2019

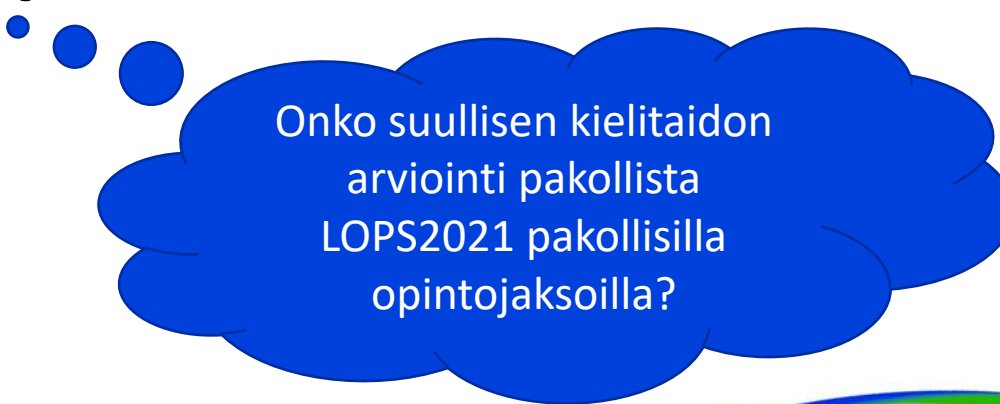
[Vieraiden kielten / Toisen kotimaisen kielen] **pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.**

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan [vieraiden kielten moduulien... / toisen kotimaisen kielen moduulien...] opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä **Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä** saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Isot muutokset LOPS 2019

- Taitotasoarviointi näkyvämmäksi
- Suulliset näytöt
- Suullinen todistus myös B2/B3-oppimääristä

- Suullista kielitaitoa arvioidaan lukio-opintojen aikana!

Onko suullisen kielitaidon
arviointi pakollista
LOPS2021 pakollisilla
opintojaksoilla?

A- ja B1-oppimäärät

A- ja B1-oppimäärät, mikä EI muutu

- Suullisen kielitaidon kurssi –> suullisen kielitaidon moduuli
 - Suullisen kielitaidon koe osana kurssisuoritusta → opintojakson suoritusta
 - Koepankki: suko.oph.fi (toistaiseksi sama palvelu jatkuu. Uusi, Opintopolkuun integroitava on työn alla. Siirtymisen ajankohdasta ei ole tietoa)
 - Todistus on päättötodistuksen liite

A- ja B1-oppimäärät, mikä muuttuu

Suullisen kielitaidon kurssin koe:

- Numeroarviointi ja taitotasoarviointi. **Jos halutaan**, voidaan lisätä sanallinen kuvaus
- Väliaikainen, opettajan antama todistus **opiskelijan toiveesta** (su, ru, en ja mahdollisesti myös muilla koekielillä)
- Uusi, päivitetty ohjeistus vanhaa mukailleen. Voi soveltaa jatkossa myös LOPS 2016 opiskeleviin
- Uudet materiaalit löytyvät koepankista suko.oph.fi syyskuussa (su/sv). Tästä tiedotetaan.

Nostoja uusista ohjeistuksista (koepankki)

- Ohjeet opettajalle koejärjestelyihin, opiskelijalle kokeeseen osallistumisesta
- Ohjeet arvioinnin tueksi
 - Taitotasoasteikko
 - Ajanvaraus
 - Arviointilomakepohjat
 - Taitotason muuntaminen numeroarvosanaksi
 - Usein kysytyt kysymykset oph.fi <https://www.oph.fi/fi/suullisen-kielitaidon-arviointi-lukiossa> (julkaisuprosessissa)

Suullisen kokeen korvaaminen näytöillä A- ja B1-oppimäärissä

Menettelyistä (koe vs näytöt) päätetään paikallisesti. Voidaan sopia myös niin, että kukin opettaja päättää omalla kohdallaan, miten haluaa menetellä.

1. Opiskelija koostaa opettajalle kokonaisuuden näytöistä

- Opiskelija kerää tallenteita. Voidaan hyödyntää myös muiden opintojakson aikaisia suorituksia
- Opiskelija **valitsee tallenteet ja laatii lyhyen kirjallisen yhteenvedon** näytöistä ja **esittää ne opettajalle.**

2. Esittelytilaisuus on niin kutsuttu **erillinen näyttö**, jossa opettaja kohtaa opiskelijan, ja näytöistä keskustellaan. Opettaja hyödyntää tilaisuuden taitotasoarvion määrittämiseksi. Samaan tilaisuuteen voi tulla useampikin opiskelija.

- Opettaja voi tarvittaessa pyytää lisänäyttöjä

3. Opettaja antaa kokonaisuudesta taitotasoarvion. Opettaja voi hyödyntää myös mahdollisesti toisten opettajien antamia arvioita edellisiltä opintojaksoilta, mutta erillisen näytön pitävä opettaja vastaa lopullisen arvosanan määrittämisestä. Todistukseen myös numeroarvosana ja mahdollisesti myös sanallinen kuvaus.

Näyttöjen koostaminen

- Opiskelija valitsee tallenteet, jotka riittävät näytteiksi taitotason määrittämiseksi. **Ensisijainen vastuu myös tarpeeksi haastavien näyttöjen antamisesta on opiskelijalla.** Opettaja ohjaa.
 - 3 – 5 **eri tyyppistä** suoritusta. Lähtökohtana on, että opettaja pystyisi antamaan myös B2 – C1-tasojen hallinnasta arvion!
 - Yhteensä arvioitavan opiskelijan suullista tuottamista noin 10 minuuttia
 - Monologi, dialogi, voi myös olla ryhmätyö
 - Joukossa myös joku vaativampi, abstraktimpi aihe, esim. valmisteltu esitys, osallistuminen neuvotteluun tai arkipäiväistä tasoa vähän vaativamman tason keskusteluun

Nostoja uusista ohjeistuksista (näytöt)

- Ohjeet näyttöjen antamisesta
 - Malleja näyttöjen koostamisesta
- Ohjeet arvioinnin tueksi
 - Taitotasoasteikko
 - Näyttöjen arviointilomakepohjat
 - Taitotason muuntaminen numeroarvosanaksi
 - Usein kysytyt kysymykset oph.fi <https://www.oph.fi/fi/suullisen-kielitaidon-arviointi-lukiossa> (julkaisuprosessissa)

Esimerkki näyttöiden koostamisesta

- **Näyttö 1.** 5. opintojakson aikana tehty teknisen vempaimen esittely? 3 minuutin valmistelu esitys (esim. Raspberry pi /coffee cup holder / hair dryer / shovel / etc)
- **Näyttö 2.** Suullisen opintojakson aikana tehty isovanhemman haastattelu (4 minuuttia, josta omaa puhetta korkeintaan 2 minuuttia)
- **Näyttö 3.** Suullisen opintojakson aikana tallennettu tehtävä, Ääntämisen harjoittelua. Omat vaikeasti äännettävät sanat. Lyhyt suullinen esitys, mitä on itse kokenut hankalaksi, miten opettelee ääntämään ja minkä sanojen ääntämiseen on viime aikoina keskittynyt). Oma tuotos, noin 2 minuuttia.
- **Näyttö 4.** Näyttöjen sisäänjättöpäivän aamuna tehty suullinen päiväkirjamerkintä. Miltä nyt tuntuu? Ei valmisteltu oma tuotos, noin 2 minuuttia.
- + Erillinen näyttötilaisuus: opiskelija esittelee opettajalle valitsemansa suoritukset.
- --> yhteensä noin 9 minuuttia + erillinen näyttötilaisuus (arviolta 5 minuuttia per opiskelija)

Arviointiperiaatteista: taitotasoasteikon käyttö

- Asteikossa suullinen tuottaminen käsittää vuorovaikutustaidot, mutta suullista tuottamista kuvataan myös laajan tekstikäsitteksen mukaisesti *tekstien tuottamistaitona*.
<https://eperusteet.opintopolku.fi/beta/#/fi/lukiokoulutus/6828810/tekstikappale/6828943>
 - Joissain kohdissa tekstien tuottamistaidot on eritelty *puheeksi* ja *kirjoittamiseksi*.
- Pääperiaate: arvosana annetaan taitotasona A1.1 – C1.1. Poikkeustapauksia:
 - Jos suoritus **alittaa** tason A1.1 kuvauksen, arvosanaksi tulee *alle A1.1*.
 - Mikäli suoritus **ylittää** taitotason C1.1 kuvauksen, arvosanaksi tulee *yli C1.1*. Taitotasoa C2 ei voida antaa.
 - Mikäli suoritus on niin suppea, ettei tätä voi luotettavasti arvioida, siitä ei anneta lainkaan arvosanaa. Suoritus katsotaan keskeytyneeksi eikä todistusta voida antaa.

Arviointiperiaatteet: mitä arvioidaan?

- Suullinen kielitaito koostuu erilaisista laatupiirteistä: tehtävän suorittaminen ja vuorovaikutus, sujuvuus, ääntäminen, kielen laajuus ja tarkkuus
- Keskustelukokeella arvioidaan taitoa puhua vierasta kieltä tuttujen henkilöiden kanssa.
- Lopullinen taitotasoarvio on kokonaisarvio!
 - Voidaan arvioida tehtäväkohtaisesti (muistiinpanot), mutta lopullinen arvio ei ole (välttämättä) keskiarvo
 - Epätasainen suoritus: onko joku piirre, joka on leimallisesti lopullista tasoarviota nostava tai laskeva?
- Arvioinnin peruslähtökohta: jos muuta perustetta ei ole, ratkaisu tehdään opiskelijan eduksi.

UKK: A- ja B1-oppimäärät

- Voivatko opiskelijat käyttää mm. sanakirjoja apunaan? (suko.oph.fi)
- Mitä tehdään, jos opiskelijalta puuttuu pari tai suorittajia on pariton määrä? (suko.oph.fi)
- Voiko opiskelija saada todistuksen suullisesta kielitaidosta osallistumatta kokeeseen?
- Voiko opiskelija saada suullisen kielitaidon moduulin opinnoista koostuvan opintojakson suoritettua osallistumatta kokeeseen tai antamalla kokeen korvaavia näyttöjä?
- Mikä vaikutus suullisella kokeella tai kokeen korvaavilla näytöillä on opiskelijan saamaan arvosanaan ko. opintojaksossa?
- Missä kulkee hyväksytyn ja hylätyn suorituksen raja?
- Miten taitotasot muutetaan numeroarvosanoiksi?

Kysymyksiä

- Miten suullista kielitaitoa tulisi arvioida - esimerkkejä/vaihtoehtoja?
 - Sopikaa pienimuotoiset suulliset kokeet joihinkin tiettyihin opintojaksoihin (1. vuosi + 2. vuosi). Voi olla vaikka vastaaminen muutamaaan kysymykseen
- Miten suullista kielitaitoa tulisi arvioida kielten (RUB/ENA) opintojaksoilla? Onko suullisen kielitaidon arviointi pakollista LOPS2021 pakollisilla opintojaksoilla?
- Miten suullisen kielitaidon näyttöjä voisi arvioinnissa korvata muilla mahdollisimman monipuolisilla näytöillä? Jos esim. suulliset näytöt on rajattu lääkärin antamalla lausunnolla pois.
 - Yhdenvertaisuus vs tasa-arvo: opiskelijan lähtökohdat otetaan huomioon
- Nykyisen suullisen kokeen arviointia ja tulevia muutoksia. Eurooppalaisen taitotasoasteikon soveltamista eri kieliin.

B2- ja B3-oppimäärät

Lukion opetussuunnitelman perusteissa B2- ja B3-oppimäärissä suullisen kokeen todistuksesta todetaan seuraavaa.

- B2-oppimäärä:
 - Todistus suullisesta kielitaidosta **voidaan antaa** missä tahansa vaiheessa opintoja.
- B3- oppimäärä
 - Moduulista 3 lähtien opiskelijalle **voidaan antaa** todistus suullisesta kielitaidosta Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Käytännössä järjestelyistä (B2, B3)

- Opiskelijalle tarjotuista mahdollisuuksista saada todistus suullisista taidoista B2- tai B3-oppimäärien opintojen yhteydessä **sovitaan paikallisesti**.
- Erillistä suullista koetta ei edellytetä.
 - B2- ja B3-oppimäärien suullisen kielitaidon todistuksen antamiseen liittyvä arviointi suoritetaan pääsääntöisesti opintojen ohessa *erillisinä näyttöinä*, joilla voidaan korvata erillinen, yksittäinen suullinen koe. Opettaja arvioi näytöt taitotasolle.
 - *Erillisiä näyttöjä* voivat olla esimerkiksi 2 – 3 kyseisen opintojakson aikana suoritettua tehtävää, jotka opettaja on antanut tiettyä ajankohtana suoritettavaksi vähintään kaikille niille opiskelijoille, jotka haluavat todistuksen suullisesta kielitaidosta.
 - Arvioinnin tueksi on hyvä tallentaa opiskelijan suorituksia.
 - Mikäli opettaja haluaa, voidaan opintojakson päätteeksi järjestää myös erillinen suullinen koe, jonka perusteella voi laatia todistuksen suullisesta kielitaidosta.

Suullinen arviointi on sidottu moduulin tavoitetasoon (B2, B3)

- Arvio suullisesta osaamisesta annetaan taitotasona.
 - Arviointi suoritetaan peilaten suoritusta sen moduulin tavoitteisiin ja sisältöihin, jonka opintojen yhteydessä todistus suullisesta kielitaidosta annetaan.
 - Esimerkiksi VKB3, moduuli 3: pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.
 - Opettajan ei tarvitse arvioida kyseisen moduulin tavoitetasoa korkeampaa osaamista.
 - Mikäli opiskelija osoittaa moduulin tavoitetasoa korkeampaa osaamista, opettaja voi lisätä tästä tiedon opiskelijan todistus pohjan tekstikenttään esimerkiksi seuraavasti:
 - *..opintojen aikana on arvioitu opintojen tavoitetason [A1.1 - C1.1] mukaista osaamista. Opiskelija on kuitenkin osoittanut tämän taitotason ylittävää osaamista.*
- Opettaja voi käyttää arviointitietojen kirjaamiseen valmiita lomakepohjia (suko.oph.fi; tulossa)

Itsearviointitaulukot arvioinnin tukena (B2, B3)

- Arvioinnin tukena voidaan käyttää tarkoitusta varten tavoitetasoille laadittuja suullisen kielitaidon itsearviointitaulukkoja

<https://www.oph.fi/fi/b3-ja-b2-kielten-suullisen-kielitaidon-itsearviointitaulukot>

- Ne on laadittu auttamaan opiskelijaa hahmottamaan suuntaa antavasti, minkälaisista tilanteista hänen tulisi selvittää opiskellessaan lukion B3- tai B2-oppimääriä.
- Taulukkoihin on koottu tilanteita eri aihepiireistä, joita opintojen aikana käsitellään. Aihepiiriluettelo ei ole tyhjentävä tai sulje pois mahdollisuuksia käsitellä opintojen aikana muitakin opetussuunnitelman perusteisiin kuuluvia sisältöjä.

Todistuksen antaminen ja todistusmerkinnät (B2, B3)

- Mikäli todistus suullisesta kielitaidosta annetaan, se tulee päättötodistuksen liitteeksi. Päättötodistuksen liitteeseen tulee taitotasoarvio opiskelijan osaamisesta sekä **taitotasoarvio muunnettuna numeeriseksi arvosanaksi**.
- Liitteeseen voi myös lisätä sanallisen kuvauksen opiskelijan suullisesta osaamisesta
- Mikäli opiskelija saa todistuksen suullisesta kielitaidosta useamman saman oppimäärän opintojakson aikana, päättötodistukseen liitetään viimeisimmän suullisen kielitaidon todistus. (keskeytystapaukset, jatkon epäröinti, mahdollista työnhakua varten)
- Opettaja voi tulostaa opiskelijalle väliaikaisen todistuksen suullisesta kielitaidosta ennen päättötodistuksen saamista. Mallin väliaikaisesta todistuksesta saa suko.oph.fi-palvelusta.

Taitotasoarvion muuntaminen numeroarvosanaksi

- Ei ole ongelmattonta, mutta täytyy tehdä. Lukiolaki vs Eurooppalainen viitekehys.
- Oppimäärä-, kieli- tai moduulikohtaisia muunnostaulukoita ei luoda.
- Taitotasoarvio → numeroarvosana:
 - suhteutettu opiskelijan suorittaman kielten opintojen tavoitetaitoon. Numeroarvosanat vastaavat erinomaista (10), kiitettävää (9), hyvää (8), tyydyttävää (7), kohtalaista (6) ja välttävää (5) osaamista.
 - Riittääkö seuraava skaala?
 - **hyvä** eli opintojen tavoitetasoon rinnastettava (arvosana 8)
 - **erinomainen** eli opintojen tavoitetason selkeästi ylittävä (arvosana 10)
 - **kohtalainen** eli opintojen tavoitetason selkeästi alittava (arvosana 6).

Usein kysytyt kysymykset, B2- ja B3-oppimäärät

- Onko jokaisen B2- tai B3-oppimäärän opettajan järjestettävä suulliset kokeet?
- Onko todistus suullisesta kielitaidosta annettava jokaiselle opiskelijalle (B2/B3-oppimäärät)?
- Voiko todistuksen suullisesta kielitaidosta saada saman kielen oppimäärästä useamman kerran (B2/B3-oppimäärät)?
- Minkälaisesta kielitaidosta todistuksen voi antaa (B2/B3-oppimäärät)?
- Vaikuttaako todistuksen antaminen opintojakson arvosanaan (B2/B3-oppimäärät)?

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiitos

